

WIJ **W**ILLEM **A**LEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

tot wijziging van het Besluit videoconferentie in verband met de toepassing van videoconferentie in het bijzondere belang van beveiliging

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie en Veiligheid van **[PM: datum en nummer]**;

Gelet op artikel 78a, eerste, tweede en vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht en artikel 131a, eerste, tweede en vierde lid, van het Wetboek van Strafvordering;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (**PM: advies van [...], nr. [...]**);

Gezien het nader rapport van **PM** Onze Minister van Justitie en Veiligheid van **[PM datum en nummer]**;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

In artikel 2, derde lid, van het Besluit videoconferentie wordt "de meervoudige of enkelvoudige kamer" vervangen door "de meervoudige kamer of de rechter-commissaris" en wordt na "zitting" ingevoegd: "of van het vervoer naar of van de zitting".

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het is geplaatst].

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen deel

1. Inleiding

Met deze wijziging van het Besluit videoconferentie (hierna: het Besluit) is expliciet tot uitdrukking gebracht dat zonder instemming van de verdachte of diens raadsman van videoconferentie gebruik kan worden gemaakt indien de meervoudige kamer of de rechter-commissaris bepaalt dat videoconferentie noodzakelijk is, niet alleen in het bijzondere belang van de beveiliging van de zitting, maar ook in het bijzondere belang van de beveiliging van het vervoer naar en van de zitting vanuit een penitentiaire inrichting. Op de wijziging wordt hieronder nader ingegaan.

2. Noodzaak tot het toepassen van videoconferentie in het bijzondere belang van beveiliging tijdens het vervoer

In artikel 2, eerste lid, van het Besluit is bepaald dat voor de toepassing van videoconferentie ten aanzien van de verdachte een instemmingsrecht geldt in twee situaties. Dat is ten eerste bij de voorgeleiding voor de rechter-commissaris in verband met de inbewaringstelling en ten tweede bij de inhoudelijke behandeling van de zaak ter terechtzitting van de meervoudige kamer.

Het derde lid geeft ten aanzien van de situaties waarvoor instemmingsrecht geldt aan dat desalniettemin – dus ook zonder de instemming van de verdachte of diens raadsman – videoconferentie gebruikt kan worden wanneer de rechter dat noodzakelijk acht voor de bijzondere beveiliging van de zitting. Bij de totstandkoming van het Besluit werd toegelicht dat videoconferentie een goed alternatief kan zijn voor de situaties waarin tot nu toe gebruik gemaakt moet worden van de extra beveiligde rechtszalen. Zoals aangegeven moet er een bijzondere noodzaak tot beveiliging bestaan. De regeling beoogt niet videoconferentie toe te passen als alternatief voor de reguliere beveiliging ter zitting (zie de nota van toelichting op het Besluit, Stb. 2006, 610, p. 7).

In de afgelopen periode heeft de aanpak van georganiseerde criminaliteit geleid tot een toename van arrestaties van een 'buitencategorie' van personen verdacht van zware criminaliteit, die er veel voor over heeft om de lange gevangenisstraffen die haar boven het hoofd hangt te ontlopen of om tijdens detentie door te kunnen gaan met criminele activiteiten. Deze 'buitencategorie' gedetineerden en de criminele organisaties waarvan zij worden verdacht deel uit te maken is met de macht en middelen waarover ze beschikt meedogenlozer en (vlucht)gevaarlijker en houden een groot – en maatschappelijk onaanvaardbaar - risico in voor gewelddadige ontsnappingspogingen of bevrijdingsacties. Bij deze categorie gedetineerden is het vervoer van en naar de zitting vanuit de penitentiaire inrichting en het verblijf buiten de penitentiaire inrichting, bijvoorbeeld op de zittingslocatie, kwetsbaar.

De aanvulling van artikel 2, derde lid, van het Besluit brengt expliciet tot uitdrukking dat ook het vermijden van risico's voor de veiligheid bij het vervoer van verdachten met een ernstig veiligheidsrisico grond kan vormen voor de rechter om in voorkomend geval te beslissen dat de verdachte ook zonder diens instemming op afstand, via videoconferentie, aan de inhoudelijke behandeling van de zaak ter terechtzitting van de

meervoudige kamer deelneemt of in verband met de bewaring wordt voorgeleid. Het voornemen tot deze aanpassing maakt deel uit van het pakket aan maatregelen met betrekking tot de berechting en detentie van verdachten van georganiseerde criminaliteit, dat in november 2021 aan de Tweede Kamer is voorgelegd (Kamerstukken II 2021/22, 29911, nr. 339).

Ook in geval een verdachte met toepassing van de bepaling per videoconferentie wordt gehoord, moet dit plaatsvinden in overeenstemming met de vereisten van een eerlijk proces dat onder meer is opgenomen in artikel 6 EVRM. Het daarin besloten liggende aanwezigheidsrecht van de verdachte kan om redenen van veiligheid worden beperkt, maar dan moeten de verdedigingsrechten op een behoorlijke wijze kunnen worden uitgeoefend, waaronder een volwaardige digitale deelname aan de zitting en het waarborgen van de vertrouwelijke communicatie met de raadsman.

3. Consultatie

Een ontwerpversie van dit besluit is om advies voorgelegd aan de Raad voor de rechtspraak (Rvdr), het College van procureurs-generaal van het Openbaar Ministerie (OM), de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR), de Nederlandse orde van advocaten (NOvA), de politie, Slachtofferhulp Nederland (SHN), de drie reclasseringsorganisaties (3RO), de Koninklijke Marechaussee (KMar) en het Platform Bijzondere Opsporingsdiensten. Ook heeft internetconsultatie plaatsgevonden.

[PM reacties]

4. Financiële -en uitvoeringsconsequenties

De wijziging in dit Besluit-betreft een verduidelijking van hetgeen al in artikel 2, derde lid, van het Besluit besloten ligt. Deze wijziging ziet op verduidelijking van de mogelijkheid tot inzet van het middel videoconferentie in bepaalde situaties en dat brengt strikt genomen geen financiële gevolgen en uitvoeringsconsequenties met zich mee. Het gaat om een facultatieve – en geen imperatieve – mogelijkheid voor de rechter om in voorkomend geval te besluiten dat zonder instemming van de verdachte of diens raadsman videoconferentie wordt toegepast bij de voorgeleiding in verband met de inbewaringstelling of bij de meervoudige, inhoudelijke behandeling van de zaak ter terechtzitting. Die mogelijkheid kan worden ingezet om het hoofd te bieden aan veiligheidsrisico's, die verband houden met gedetineerden waaraan een hoog of zeer hoog vlucht- en/of maatschappelijk risico is toegekend.

Artikelsgewijs deel

Artikel I

De invoeging van de woorden "of van het vervoer naar of van de zitting" is in het algemeen deel toegelicht.

De vervanging van de woorden "de meervoudige of enkelvoudige kamer" door "de meervoudige kamer of de rechter-commissaris" betreft een correctie. Het derde lid slaat terug op het eerste lid, waarin is bepaald dat instemmingsrecht geldt bij de voorgeleiding voor de rechter-commissaris in verband met de inbewaringstelling en bij

de inhoudelijke behandeling van de zaak ter terechtzitting van de meervoudige kamer. De rechter-commissaris is echter geen enkelvoudige kamer zoals geregeld in de Wet op de rechterlijke organisatie.

Artikel II

Aangezien enkel sprake is van een verduidelijking van de reikwijdte van een in dit Besluit opgenomen bepaling, kan het Besluit vrijwel direct na afkondiging in werking treden, namelijk met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatblad waarin het is geplaatst.

De Minister van Justitie en Veiligheid,